

Hvad siger vedtægten?

Alle almennyttigt uddelende fonde og foreninger har en vedtægt. Vedtægten bestemmer bl.a., hvad afkastet af formuen må bruges til, og skal godkendes af fondsmyndigheden. Her kan du læse om, hvad vedtægten betyder for det almennyttige arbejde.

Hvad er en vedtægt?

En vedtægt er det stiftelsesdokument, hvor f.eks. fondens eller foreningens navn, hjemsted og formål er beskrevet.

Tidligere var det almindeligt at bruge ordet **fundats**, når det handlede om fonde og stiftelser. I dag er det mere almindeligt at bruge **vedtægt**. Det er også det, der bruges af fondsmyndighederne.

Hvad skal den indeholde?

Reglerne for, hvad en fondsvedtægt skal indeholde, justeres løbende af fondsmyndighederne. Seneste lovgivning er fra 2014, og her fremgår det, at vedtægten skal indeholde:

- 1 Fondens navn og eventuelle binavne
- 2 Fondens stifter (stiftere)
- 3 Fondens formål
- 4 Grundkapitalens størrelse, og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i andre værdier)
- 5 Hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter
- 6 Eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre
- 7 Antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges
- 8 Fondens regnskabsår, herunder 1. regnskabsår
- 9 Fra hvilken bestemt dato stiftelsen skal have retsvirkning, hvis retsvirkningen skal indtræde på et andet tidspunkt end datoen for beslutning om stiftelse af fonden
- 10 Anvendelse af overskud og reserver

Bestyrelsens grundlov

Vedtægten er bestyrelsens grundlov. Den er et af bestyrelsens vigtigste **arbejdsredskaber** og indeholder retningslinjer og formålsbeskrivelser, der sætter rammen for bestyrelsens løbende opgaver. Bl.a. omkring forvaltning af formuen og dens afkast, om principper for valg af bestyrelsesmedlemmer og om regler for afstemning i bestyrelsen.

Ligesom det gælder for andre former for regler og lovgivning, kan der over tid opstå behov for at justere vedtægterne. Der kan være vigtige spørgsmål, den ikke svarer på direkte, eller **samfundskonteksten**, vedtægterne er skrevet ind i, har ændret sig så meget, at bestemmelserne er blevet uklare eller uhensigtsmæssige.

Det er fondens eller foreningens ledelse, der er ansvarlig for, at vedtægten passer til den aktuelle virkelighed. Ledelsens opgave er at skabe en **velfungerende forbindelse** mellem ideerne og formålene i det historiske dokument, der ligger til grund for fonden eller foreningen, og den nutid, som den hele tiden skal agere i.

Fondsmyndighederne

Der er to fondsmyndigheder i Danmark: Erhvervsstyrelsen og Civilstyrelsen.

- Erhvervsstyrelsen er fondsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde
- Civilstyrelsen er fondsmyndighed for de ikke-erhvervsdrivende fonde (også kaldet almene fonde)
- Erhvervsstyrelsen er tilsynsmyndighed for de fondslignende foreninger

Fondenens
Videnscenter

Ændring af vedtægten

I fondslignende foreninger kan vedtægten ændres af eller efter bemyndigelse fra generalforsamlingen. I fonde er det bestyrelsen, der har mandatet til at foretage vedtægtsændringer med det stemmeflertal, der er bestemt i vedtægten. I begge tilfælde kræver ændringerne **godkendelse fra fondsmyndighederne**.

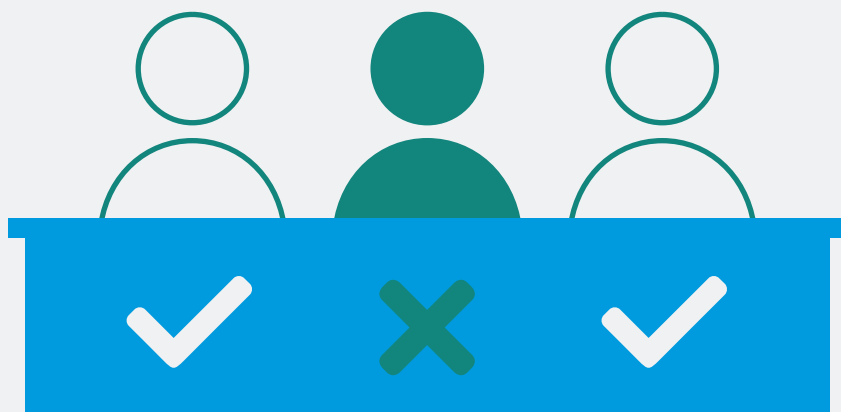
For erhvervsdrivende fonde og almennyttige fonde har den oprindelige vedtægt stor vægt. Fondsmyndigheden skal således vurdere en ønsket vedtægtsændring op imod fondens stiftende vedtægt. For fondene er stifters vilje nemlig rammesættende for, hvad formuen kan bruges til, så længe fonden eksisterer. Fonde kan med andre ord ikke – eller kun meget sjældent – ændre grundlæggende i det formål, de er født med.

Så strikse er reglerne ikke for fondslignende foreninger. De kan ændre formål, hvis det besluttet af generalforsamlingen, og hvis ændringerne ikke strider mod medlemmernes rettigheder.

Ved uenighed om fortolkning af vedtægten

Der er af og til sager, hvor fondsbestyrelser og myndigheder er uenige om fortolkning af vedtægterne. Af og til kan der også være uenighed blandt fondsmyndighederne internt, som betyder, at den endelige beslutning skal træffes ved domstolene.

Vedtægtsændringer gennemført fra 2017-2020

Antallet af godkendte vedtægtsændringer varierer fra år til år. 382 fonde fik helt eller delvis godkendt vedtægtsændringer frem til primo december 2020 mod 424 godkendte ændringer i 2019 og 377 i 2018.

Godkendte vedtægtsændringer fra 2017-2020*	2017	2018	2019	2020
Ikke-erhvervsdrivende fonde	419	201	282	239
Erhvervsdrivende fonde	164	173	139	136
Fondslignende foreninger	5	3	3	7
Total	588	377	424	382

* 2020 angiver afgørelser frem til primo december

** Godkendte vedtægtsændringer dækker både over helt og delvist godkendte ændringer. Det vil sige, at der indgår ansøgninger, der kun delvist er imødekommet.

Ansøgninger om vedtægtsændringer der fik afslag fra 2017-2020

Antallet af afslag på vedtægtsændringer var frem til primo december 2020 på 29 mod 22 i 2019 og 32 i 2018.

Afslag på vedtægtsændringer fra 2017-2020*	2017	2018	2019	2020
Ikke-erhvervsdrivende fonde	59	28	18	20
Erhvervsdrivende fonde	6	4	4	9
Fondslignende foreninger	0	0	0	0
Total	65	32	22	29

* 2020 angiver afgørelser frem til primo december

Kilder: Fondshåndbogen 2019, PwC | Lov om fonde og visse foreninger (fondsloven) | Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder | www.denstoredanske.dk | Erhvervsstyrelsen | Civilstyrelsen | Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet | Anbefalinger for God Fondsledelse

Dato for faktaark: December 2020

**Fondenens
Videnscenter**